

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu wspierania reform strukturalnych

(2018/C 176/02)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

— uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów (UE) nr 1303/2013 z dnia 6 grudnia 2017 r. ⁽¹⁾,

— mając na uwadze:

i) opinię KR-u w sprawie wniosku Komisji dotyczącego ogólnego rozporządzenia w sprawie funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych z dnia 4 maja 2012 r., w której podkreślono, że władze lokalne i regionalne nie mogą ucierpieć wskutek niespełnienia przez niektóre państwa członkowskie obowiązków w zakresie zarządzania gospodarczego, a zwłaszcza deficytu krajowego;

ii) opinię KR-u w sprawie programu wspierania reform strukturalnych na lata 2017–2020 z dnia 8 kwietnia 2016 r., w której KR sprzeciwił się podporządkowaniu polityki spójności europejskiemu semestrowi, gdyż polityka spójności jest w pełni uprawniona i zapisana w traktatach europejskich;

iii) opinię KR-u w sprawie: „Przyszłość polityki spójności po 2020 r. Dla silnej i skutecznej europejskiej polityki spójności po 2020 r. z dnia 12 maja, na której opiera się sojusz #CohesionAlliance i w której podkreślono, że uwzględnianie polityki spójności w krajowych programach reform należy zmienić od szczybla europejskiego w dół w taki sposób, by zachować wymiar terytorialny oraz oparte na partnerstwie, zdecentralizowane podejście;

iv) opinię KR-u w sprawie: „Ulepszenie zarządzania europejskim semestrem – kodeks postępowania dotyczący udziału władz lokalnych i regionalnych” z dnia 11 maja 2017 r., w której zaapelował o zorganizowany udział władz lokalnych i regionalnych jako partnerów europejskiego semestru w obliczu obecnego podziału uprawnień i kompetencji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów w państwach członkowskich UE, by zwiększyć skuteczność europejskiego semestru i odpowiedzialność za niego w terenie;

v) opinię KR-u w sprawie dokumentu otwierającego debatę na temat pogłębienia unii gospodarczej i walutowej do 2025 r. z dnia 1 grudnia 2017 r., w której poparł strategię konwergencji uzupełniającą istniejące polityki europejskie w celu zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej,

1. Zwraca uwagę, że promowanie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej jest celem wszystkich kierunków polityki UE (art. 3 Traktatu UE) i jednocześnie rzeczywistą polityką zapisaną w traktacie (art. 174–177).

2. Podkreśla, że polityka spójności – zgodnie z jej definicją w Traktacie UE – nie obejmuje zobowiązania do finansowania ogólnych reform strukturalnych w państwach członkowskich.

3. Akcentuje, że przestrzeganie zasady pomocniczości wymaga, by określono koncepcję i zakres reform strukturalnych kwalifikujących się do europejskiego wsparcia finansowego. Odnotowuje, że należy to uczynić na podstawie analizy europejskiej wartości dodanej, gdyż art. 2a rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97 z lipca 1997 r., do którego odnosi się obecny wniosek, zawiera niestosownie szeroką definicję koncepcji reform strukturalnych.

4. Odrzuca uzasadnienie zgodności z **zasadą pomocniczości**, gdyż celem polityki spójności wdrażanej w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, których ogólne ramy prawne określa rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów, nie jest wsparcie reform strukturalnych w państwach członkowskich, lecz *zmniejszenie zarówno dysproporcji między poziomem rozwoju różnych regionów, jak i opóźnienia regionów najmniej uprzywilejowanych*.

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final.

5. Odnotowuje z zaniepokojeniem, że propozycja bezpośredniego zarządzania wsparciem dla reform strukturalnych i zrezygnowania z wymogów dotyczących współfinansowania tych wydatków sugeruje renacjonalizację polityki spójności, naruszając zasady współfinansowania i zarządzania dzielonego, na których opiera się ta polityka. Te zasady mają kluczowe znaczenie dla zwiększenia współodpowiedzialności, egzekwowania dobrych rządów i zwiększenia stymulującego wpływu polityki spójności.

6. Podkreśla, że **zasada wielopoziomowego sprawowania rządów**, która została prawnie zapisana w art. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, wymaga skoordynowanych działań, zwłaszcza między różnymi szczeblami sprawowania rządów, prowadzonych zgodnie z zasadą pomocniczości i proporcjonalności, w tym poprzez współpracę operacyjną i instytucjonalną odnośnie do przygotowania i wdrażania umowy i programów partnerstwa. Wykorzystanie środków europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do finansowania reform krajowych wymagałoby zatem skoordynowanych działań różnych szczebli sprawowania rządów, czego nie uwzględniono we wniosku Komisji.

7. Odnotowuje z zaniepokojeniem, że ustanowienie takiego jak obecnie proponowany system „gotówka za reformy” byłoby sprzeczne z zasadami partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów i nie sprzyjałoby współodpowiedzialności lokalnej i regionalnej za reformy strukturalne istotne dla UE, zważywszy że większość z nich wymaga udziału samorządu lokalnego i regionalnego.

8. Dostrzega sprzeczność między wykorzystaniem środków z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu finansowania ogólnych reform strukturalnych w państwach członkowskich a zobowiązaniem do **koncentracji tematycznej** zgodnie z definicją zawartą w art. 18 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

9. Wyraża zaniepokojenie, że Komisja Europejska proponuje, by wprowadzić zmiany w rozporządzeniu ustanawiającym wspólne przepisy i wykorzystać rezerwę wykonania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do finansowania niezaproponowanego jeszcze narzędzia realizacji reform, którego szczegółów jak dotąd nie przedstawiono.

10. Podkreśla, że celem **rezerwy wykonania funduszy strukturalnych i inwestycyjnych** zgodnie z opisem zawartym w art. 20–22 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów jest wsparcie wyłącznie programów i priorytetów, których cele pośrednie osiągnięto, oraz stworzenie zachęt do pomyślnego zarządzania i wdrażania. Wyraża zaniepokojenie, że proponowane zmniejszenie tych zachęt zniechęciłoby regiony i władze zarządzające odnoszące sukcesy, i tym samym nie zgadza się z propozycją Komisji, by wykorzystać części tej rezerwy wykonania – nawet na zasadzie dobrowolności – do innych celów. Jeśli wniosek Komisji zostanie przyjęty przez Radę i Parlament Europejski, trzeba będzie wyraźnie stwierdzić, że jego wdrażanie odbywa się na zasadzie dobrowolności, by wszelkie zmiany w obecnym systemie programów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych pozostawić regionom i gminom.

11. Uważa, że klauzule opt-in oraz dobrowolny udział w programie UE nie mogą być pretekstem do stwierdzenia, że wniosek nie ma znaczenia z punktu widzenia zasady pomocniczości dopóty, dopóki program opiera się na środkach UE ukierunkowanych na realizację zapisanych w traktatach celów, które mają znaczenie dla wszystkich państw członkowskich UE. Wszelkie finansowanie UE musi być przyznawane z myślą o realizacji celów zapisanych w traktatach UE i musi mieć podstawę prawną związaną bezpośrednio z celami, na których realizację jest ukierunkowane.

12. Wyraża zaniepokojenie, że zmiana rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na tym etapie wdrażania obecnego okresu programowania, przed weryfikacją skuteczności działania zaplanowaną na 2019 r. (art. 21), może prowadzić do niepewności prawa i dalszych opóźnień w realizacji obecnych programów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

13. Jest również zaniepokojony czasem wprowadzenia nowego narzędzia realizacji, jako że wyniki proponowanej fazy pilotażowej nie mogą zostać uwzględnione we wniosku Komisji w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych, który ma zostać przedstawiony w maju 2018 r. Jeśli projekt pilotażowy ma dopiero zostać zaproponowany i przyjęty przez prawodawców oraz rozpoczęty w 2018 r., niezwykle trudne będzie zebranie dowodów i wyników jego działalności przed majem 2018 r. Jakikolwiek wniosek w sprawie narzędzia realizacji reform w okresie po 2020 r. nie zostałyby wówczas poparty jakimikolwiek wcześniejszymi doświadczeniami.

14. Zauważa, że zasada wykorzystywania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do finansowania reform strukturalnych niezwiązanych z celami polityki spójności została już wprowadzona przez program wspierania reform strukturalnych; z kolei środki finansowe na ten program pobierane są z budżetu na pomoc techniczną w ramach EFRR, a państwa członkowskie upoważnione są do wprowadzenia dodatkowych wkładów ze środków przeznaczonych na pomoc techniczną w ramach programów operacyjnych. Podkreśla, że ten niepokojący precedens został obecnie wzmocniony przez pakiet UGW, a konsekwencje tego faktu stawiają pod znakiem zapytania podstawy polityki spójności.

15. W związku z tym odrzuca propozycję Komisji dotyczącą zmiany rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów w celu wykorzystania rezerwy wykonania na wsparcie reform strukturalnych w państwach członkowskich. Wyraża gotowość do pełnego skorzystania ze swej prerogatywy do zakwestionowania aktu ustawodawczego przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z art. 8 protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

16. Jeżeli chodzi o wieloletnie ramy finansowe i okres programowania po 2020 r., chętnie omówi szczegółowo powiązania między polityką spójności, reformami strukturalnymi istotnymi dla UE i europejskim semestrem. Powiązania te musiałyby stanowić część nadrzędnej strategii UE dotyczącej zarządzania gospodarczego, społecznego i zrównoważonego zgodnie ze strategią „Europa 2020”. Zgodnie z postanowieniami kodeksu postępowania KR-u uważa, że pełne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych na wszystkich etapach takiej strategii jest zasadniczą kwestią.

17. Zobowiązuje swego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, prezydencji bułgarskiej w Radzie oraz przewodniczącemu Rady Europejskiej.

Bruksela, dnia 1 lutego 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
